

Arbejdsskader og Erstatnings- ansvar

Arbejdsskader og Erstatnings- ansvar

Pjecen er udgivet af
Aktionsgruppen
Arbejdere Akademikere.
Valby Langgade 55
2500 Valby
Tlf. 3616 6043

1. Oplag København 2000,
1500 eks.

Tegninger: Thomas Paalson
Layout: Socialisten Weekend

Det er en udbredt opfattelse, at man får erstatning, hvis man har været udsat for en arbejdsskade, der fører til tab af indtægt, svie og smerte, tab af erhvervsevne og for eventuelle mén. Sådan er det langt fra altid.

Love og regler for arbejdsskader og erstatninger er yderst komplicerede – og desværre også uretfærdige. Mange får derfor ikke den erstatning, de har krav på. Pjecen her vil kort gennemgå reglerne til hjælp for skadelidte og deres sagsbehandlere, men også gå lidt længere i form af bud på bedre og enklere regler.

To regelsæt

Som det er nu omfattes arbejdsskader af to love, nemlig »Lov om forsikring mod følger af arbejdsskader« og »Lov om erstatningsansvar«. Den første omhandler en lovpligtig forsikring, som alle arbejdsgivere skal tegne. Forsikring mod erstatnings-

ansvar er derimod frivillig. Begge love er under revision.

Arbejdsskadeforsikringen

Efter denne ordning dækkes alle godkendte arbejdsskader (lidelser og ulykker). Der skal ske anmeldelse til Arbejdstilsynet på en særlig blanket, og hvis der ønskes anmeldt med henblik på eventuel erstatning (mén eller erhvervsevnetab) skal der ske anmeldelse til arbejdsgiverens forsikringsselskab og Arbejdsskade styrelsen (ASK).

ASK er en offentlig institution der bl.a. tager stilling til, om en arbejdsskade er omfattet af lovens kriterier for anerkendelse som arbejdsskade. Hvis skaden er det, udmåler ASK graden af erstatning for mén og erhvervsevnetab, som arbejdsgiverens forsikringsselskab derefter skal udbetale til den skadelidte.

Det er desværre langt fra altid, at

en arbejdsskade anerkendes af ASK (læs om dette i pjecen om ulykkesbegrebet).

Den lovpligtige arbejdsskadeforsikring dækker:

- godtgørelse for varigt mén
- erstatning for tab af erhvervsevne
- betaling af behandlingsudgifter (herunder transport), medicin og hjælpemidler
- dødsfaldssum og forsørgertabserstatning.

Arbejdsskadeforsikringen dækker uanset hvem der har ansvaret for ulykken!

Der dækkes ikke for:

- tabt arbejdsfortjeneste
- svie og smerte
- tingskade (f.eks. ur eller ødelagt tøj)

Disse dækkes (måske) efter lov om

erstatningsansvar. Hvis arbejdsgiveren kan tillægges et ansvar for skaden, skal han betale skadens omkostninger for skadelidte. Læs herom nedenfor.

Nogle overenskomster og fag har bestemmelser om fuld løn under sygdom og tilskadekomst, men langt fra alle og måske med beløbs- eller tidsbegrænsninger. Derfor er der for mange kun sygedagpengene tilbage, selvom sygdommen er opstået p.g.a. arbejdet.

Arbejdsgiveren og det objektive ansvar

Har man i forbindelse med skaden haft tab af indtægt, fået mén eller andre følger af skaden, kan sagen forfølges overfor arbejdsgiveren for erstatningsansvar for skaden p.g.a. de forhold, som skaden eller ulykken opstod under.

Arbejdsgiveren har nemlig det,

der kaldes »det objektive ansvar«. Dette er fastsat i Arbejds miljøloven, hvor der bl.a. står, at arbejdsgiveren skal:

- »sørge for, at arbejdsforholdene sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarlige« (§ 15)
- »sørge for, at der føres effektivt tilsyn med, at arbejdet udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt« (§ 16)
- »sørge for, at de ansatte får nødvendig oplæring og instruktion i at udføre arbejdet på en farefri måde« (§ 17 stk.2).

Endvidere hedder det under »Arbejdets udførelse« i Arbejds miljølovens § 38, at »Arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt«. Da det jo i Danmark ifølge Hovedaftalen er arbejdsgiveren, der leder og fordeler arbejdet, påhviler denne pligt altså ham.

Hvis han forsømmer nogle af disse pligter, kan han gøres ansvarlig for skaden, både strafansvarlig ifølge Arbejds miljøloven og erstatningsansvarlig ifølge Erstatningsansvarsloven. Dette er ofte kompliceret, så tag derfor altid kontakt til fagforeningen.

Civilretslig sag

Vil man forfølge sine krav, der ikke er dækket under arbejdsskadeforsikringen (dette gælder under alle omstændigheder tabt arbejdsfortjeneste og svie og smerte i sygeperioden) skal arbejdsgiveren enten anerkende eller idømmes ansvaret for skaden.

Kravene skal stilles overfor arbejdsgiveren. Anerkendes ansvaret er sagen klar, og man tilkendes erstatning efter fremsendt erstatningsopgørelse.

Benægter firmaet (eller firmaets forsikringsselskab) derimod ansvaret for skaden, skal sagen af-

gøres ved de civile domstole.

Derfor skal sagen overgives til en advokat, der så overtager og fører sagen. Ingen kan spå om udfaldet. Det er skadelidte, der har bevisbyrden for arbejdsgiverens for-sømmelighed!

Vær opmærksom på, at sager der er afvist efter arbejdsskade-for-sikringsloven godt kan vindes efter erstatningsansvarsloven!

EKSEMPEL: En ansat pådrager sig en lidelse i albue og skuldre ved at bære spande på 20 kg op ad en trappe, hvorefter spandene i skulderhøjde tømmes ned i et blandekar. Desuden løftede han kemikaliesække på 25 kg fra to meters højde til gulvniveau. Sagen afvises efter arbejdsskade-forsikringsloven.

Arbejdsgiverens forsikringsselskab for erstatningsansvar anerkender ansvar og udbetaler a conto 560.000 kr. til manden. Yderligere erstatning afventer resultatet af

genoptagelse efter arbejdsskade-forsikringsloven.

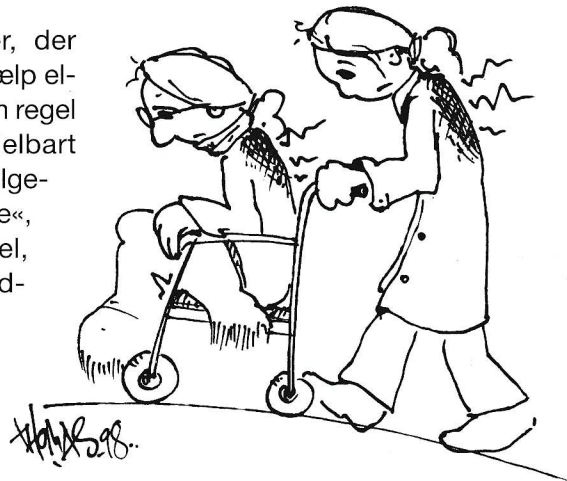
EKSEMPEL: En kvindelig ansat løfter tunge garnspoler op til skulderhøjde mange gange dagligt. Hun pådrager sig en ryglidelse, som afvises efter arbejdsskade-forsikringsloven.

Sagen vindes civilretligt efter erstatningsansvarsloven, og hun får udbetalt 680.000 kr.

Sagen skal forfølges

Det er meget få mennesker, der kommer til skade ved egen hjælp eller efter eget ønske. Det er som regel et uheld, som ingen umiddelbart kunne forudse. Der kan selvfølgelig også være tale om »ond vilje«, som udleveret defekt materiel, manglende udlevering af nødvendigt sikkerhedsudstyr og stress-situationer, som »kan du ikke bare lige...«.

Her bliver arbejderens altid den lille i sin stilling

overfor arbejdsgiveren. Man vil jo gerne beholde sit job.

Det er derfor vigtigt at holde fast i arbejdsgiverens objektive ansvar!

Vær derfor særligt opmærksom på, hvad arbejdsgiveren kan have forsømt. Det behøver ikke være »ond vilje«, det kan også blot være manglende instruktion, manglende udlevering af en brugsanvisning eller manglende tilsyn med arbejdspladsen for eksempel.

Alt for mange arbejdsgivere slipper fri af deres erstatningsansvar, fordi sagerne ikke bliver forfulgt og fordi reglerne er for udviklede.

»Hændeligt uheld« og uheld med ansvar

De såkaldt »hændelige uheld« kan opstå. Man kan snuble og forstuve en fod under »normale« forhold. Det vil dog stadig være en arbejdsulykke, der skal registreres hos arbejdstilsynet, hvis den giver blot én sygedag udover tilskadekomstdagen.

Eventuelle mén og tab af erhvervne vil så kunne dækkes – uanset ansvaret for hændelsen. Den kan dog ikke forfølges for arbejdsgiveransvar.

Er man derimod snublet fordi der ikke var ryddeligt omkring arbejdsstedet, er der tale om en ulykke med ansvar. Selvom det er en arbejdskollega, der ikke har samlet op efter sig, er det arbejdsgiveren der har ansvaret for, at arbejdsforholdene til enhver tid er i orden.

Det skal blot kunne bevises, at der ikke var ryddeligt! Tag derfor gerne fotos med det samme, før forholdene ændres. Få navne og adresser på evt. vidner. Det er skadelidte evt. i samarbejde med sin fagforening, der har bevisbyrden.

Aktionsgruppens kritik

Mange arbejderes helbred ødelægges på grund af deres farlige eller nedslidende arbejde.

Mange arbejdsskader erstattes ikke på grund af et indviklet, opsplittet, bureaukratisk og langsommeligt arbejdsskadesystem.

Dette går ud over alt for mange lønmodtagere, der får ikke blot deres helbred men ofte også økonomi og familieforhold ødelagt.

Erstatningerne der udbetales for mén og tab af erhvervsevne er alt for små. Tabellen er osse helt ude af trit med virkeligheden og skadens karakter. F.eks. gives der 5% mén (ca.20.000 kr.) for tab af 3. fingers yderled. Samtidig gives der kun 5-12% for konstante smertende ryglidelser.

For at få erstatning for tab af erhvervsevne, skal tabet være på mindst 15%, som reglerne er nu. Et tab af arbejdssevnen på 14% må man altså bare acceptere uden nogen form for kompensation.

Har man så over de 15% erhvervsevnetab, starter man med en selvrisiko på 20%! Det er nemlig sådan, at der højst godtgøres 80% erhvervsevnetab (beregnes i.f.t. tidligere indtægt), selvom man er 100% invalid!

Det såkaldte »stationærtidspunkt« i ansvarssagerne (det tidspunkt hvor skadelidtes helbred hverken bliver bedre eller værre), **sætter en alt for tidlig grænse for** forsikringsselskabernes erstatningspligt.

Når stationærtidspunktet er sat stopper forsikringsselskaberne udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste mv. Dette uanset skadelidte stadig er sygemeldt, under revalidering eller i en arbejdssituation med mindre indtægt.

Det er skadelidte, der skal bevise, at skaden skyldes arbejdet.

Samfundet bruger hvert år ca. 25 mia. kr. på grund af dårligt arbejdsmiljø i form af sygedagpenge, hospitals- og lægebehandling, genoptræning, revalidering, førtidspension og erstatninger.

Alternativet

Det dårlige arbejdsmiljø må væk! Indtil da må vi kræve:

- Alle helbredsskader der er opstået på grund af arbejdet, må anerkendes som arbejdsskader.

- Arbejdsskadesystemet samles som én ordning i et statsligt forsikringsselskab for at sikre den enkeltes retssikkerhed, og for at fjerne de private fortjenester (forsikrings-selskabernes overskud der stiger, jo færre udbetalinger p.g.a. anerkendelser og domme, der kommer)

- I erstatningssager skal det være arbejdsgiveren, der skal bevise, at skaden ikke skyldes fejl ved arbejdet.

- Men tabellen bør revideres.

- Fuld erstatning for tab af erhvervsevne – væk med selvrisko.

- Tabt arbejdsfortjeneste udbetales indtil den skadede er i job igen, under revalidering eller på førtidspension.

- Udgifterne betales af skadevolter (arbejdsgiveren) f.eks. via overenskomster, som siger at alle skal have fuld løn i hele sygeperioden under sygdom/tilskadekomst, der skyldes arbejdet.

AAA

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere (AAA) kæmper for et bedre arbejdsmiljø på arbejdernes egne præmisser. Det gør vi ved at støtte

den faglige aktivitet på arbejdspladserne og ved at samarbejde med klubber, fagforeninger og forbund. I dag er vi ca. 250 enkeltpersoner, 50 klubber og 50 fagforeninger.

Aktionsgruppen blev dannet i 1975. Grundlaget var de folk, arbejdere, akademikere og studerende, der havde lavet de fagkritiske rapporter, bl.a. Malerrapportern og rapport fra et skibsværft.

Kontakt: AAA

Valby Langgade 55, 2500 Valby Tlf. 3616 6063, hvis du ønsker oplysning om medlemsskab mv.